

LALA MUSTAFA PASA CAMII

- TA - (1-46) Merhum Mustafa Pasa Camii. Bolu nam kasabada
TE - (1-48) Bolu nam kasabada Merhum Mustafa Pasa Camii
TM - (1-33) Camii Şerifi Mustafa Pasa Veqri'a'zam.

قَدْ هَدَى الْجَمْعَ لَيْسَ وَمُعْتَبَرًا مَنِفِضًا الْخَيْرَ وَالْمَبْرُورَ وَالْفَصِيلَةَ الْحَسَنَةَ
الْبَدِيَّةَ لِيُتَقَرَّرَ الزَّمَانُ مَصْطَفَى بِأَشْفَاقِ قَبْرِ لَيْسَ مَا يَشَاءُ

فَرِّدْ وَالْفَصِيلَ الْحَسْبِيَّةَ وَالسَّاطِرَ الْإِعْظَمَ وَالنَّافِلَ الْفَخْرِيَّةَ وَالْمُجْتَبَىٰ وَالْمُتَّكِلَ الْبَرَّكَاتِ
وَاللَّهِ مَا كَانُوا لَدَيْهَا يَتَمَنَّوْنَ مَا نَارُونَ وَيَتَمَنَّوْنَ مَا نَارُونَ وَمَا نَارُونَ وَمَا نَارُونَ وَمَا نَارُونَ
٩٨٤

ملبرور وفصل السنه السط الاعظ ان الفخر سلطان املا سلطان
قبر ولسر ولسر والى القى من سنه ما نايون وويلك كما جا سنه
١٠٨٢

بنو الإمام أبي إسحاق أحمد بن محمد بن أبي بكر بن أبي
قاسم الجليلي الشيرازي المعروف بالشيخ الفاضل

أحمد بن محمد بن أبي إسحاق أحمد بن محمد بن أبي بكر بن أبي
قاسم الجليلي الشيرازي المعروف بالشيخ الفاضل

lü demir parçasına altunla ve bozukça bir yazı ve zayıf ifade ile şunlar yazılmıştır:

- 1 — ایتدی فیض الله افندی اهتمام اوزره اتمام (1)
- 2 — اولسون اول دولتلی به حق حضرتی مردم معین
- 3 — اعنی پرویز زاده خیرالناس عون حق ایله
- 4 — خیرخواه دین و دولت تابع شرع مبین
- 5 — حالاً بنیاد باین شمدی قفل حفظ ایچون
- 6 — ایلدی رمیم ایکن تعمیرینی محکم متین
- 7 — ایلدوکی سنی جمیل آثار خیره تاریخن
- 8 — یازدی داعی ایتدی ایچا لالا پاشا حامین

۱۱۰۶

Manzumenin tarih cümleleri Ebcet hesabına vurulunca H. 1106, M. 1694 yılı çıkıyor ki bu tarihte PERVİZ Zade FEYZULLH Efendi camiin çürüyen kapısını yenilemiş ve bu süslü kitleği yaptırmıştır.

Lâlâ MUSTAFA Paşa H. 988, M. 1580 yılında menkûb vaziyete düş-tüğü zaman sitem ederken:

«Benim akçe ve pulum yok, kimin gazaya, kimin hayrata sarfetmişem ve vezarete tâlip dahi değilim.» (2) diyordu.

İran - Acem seferlerinin muvaffak ve kahraman serdarı, KIBRIS'ın büyük Fâtihi KARA MUSTAFA Paşa hakikaten servetini savaş uğruna ve hayrata sarfetmiştir. Lâlâ Paşa Erzurumdaki cami ve mektebinden ma-ada İlgında cami, kervansaray, imaret, Şam civarında «kuneytra = قنيطرة» kalesini, kale içinde han, cami ve imaret gibi, (3) bir çok hayır eserleri yaptırmış, Konya'da Sadreddin-i-konevî medresesini tamir ettir-miştir. Yaptırdığı camilere kıymetli yazma Kur'an-ı kerimler hediye et-miştir. İlgın'daki mâmuresini de Mimar SİNAN yapmıştır. (4).

İLGİN, ANADOLU'da mühim bir askerî ve ticarî merhale, bir nüzül ve konak yeridir. MUSTAFA Paşa buraya imaretini, bedestenini, muaz-zam kervan sarayını, şadırvanı ve camiini içine alan muazzam ve muhte-şem bir mâmure yaptırmıştır. 1943 yılında bütün İlgın âbidelerini tetkik ederken bu mâmureyi de gördüm. Kervan saray, bedesten ve imarethane haraptır. Buradaki mâbedin bir adı da Kurşunlu Cami'dir. SİNAN'ın mi-marî bir şaheseri olan cami H. 984, M. 1576 yılında yapılmıştır. Kapısının üstünde şu kitabe vardır:

(1) Bu kelime (Enam) ve beşinci musradaki (ramım) kelimesi de (termim) gibi yanlış yazılmıştır.

(2) Peçevî. Cilt 2, Sahife 65 - 66.

(3) Matbu Tezkiret-ül-bünyan ve Tezkiret-ül-ebniye.

(4) Evliya Çelebi, seyahatnâmesi. Cilt 3, sahife 133.

- 1 — قد بنى هذا الجامع الشريف والمعبد المنيف صاحب الخيرات والمبرات ذوالفضل والحسنات آصف السلطان الاعظم والحاقان المعظم سلطان مراد بن سلطان سليم خان
- 2 — خلدالله خلافته الى انقراض الزمان حضرت مصطفى پاشا فاتح قبريس وبسرالله مايشاء وانال الى مايتنا في سنة اربع وثمانين وتسعمائة وقيل في تاريخ تمام جامع للخير 984

Kitabede Paşa, Kıbrıs Fâtihî olarak gösterilmiştir.

Bu camie çok güzel ikisi küçük, ikisi büyük dört tunç şamdan vakfedilmiştir. Bunların üstlerine: (وقف وزير مصطفى پاشا في جامع قصبة ايلتون) kazılmış, küçüklerine (تحريراً اوائل شهر ربيع الاول ٩٨٣) tarihi de ilâve edilmiştir.

Şamdanlar, Iğın camiinin ikmâlinden bir sene evvel yapılmıştır. Camide yazısı, yazanları, tezhipleri ve ciltleri itibariyle fevkalâde mühim üç yazma Kur'an-ı kerim vardır. Bunların üstlerinde Lâlâ Paşanın vakfiyeleri de okunur. Kur'anlardan birisi 23×35 santim eb'adındadır. Camiin ikmâlinden üç sene evvel 981 yılı Zilkadesinde tamamlanmıştır. Bu Kur'an 985 yılı Şevvalında vakfedilmiştir. İkinci Kur'an-ı kerim 26×41 santim eb'adındadır. Başındaki vakfiyesinden anlaşıldığına göre Paşanın adı bu vakfiyede (اميرالامراء بالشام المحروسه ولالاي حضرت سلطان سليم) şeklinde geçer. Bu mushafı 974 yılında Şam yakınında Kunaytira kasabasındaki camie vakfetmiş, sonra, buraya başka bir Kur'an vakfederek bunu da H. 985, M. 1577 yılında Iğındaki camiine vermiştir. Üçüncü Mushaf 30×40 santim eb'adındadır. Cildi ve tezhibi itibariyle fevkalâde kıymetli olan bu Kur'an-ı kerimde diğerlerinin tarihinde Iğın camiine vakfedilmiştir. Bu Mushaf, Almanlar Akşehir'deki Mahmut Hayran Türbesinin, Konya'daki Sırçalı mescidin çinilerini Anadolu - Bağdat Demir Yolu Umum Müdürü Hügne'nin adamları vasıtasıyla çaldırırken bu üç fevkalâde kıymetli Kur'anı kerim de çalınmıştı. Çalanın cami müstahdemlerinden birisi olduğu söyleniyor. Hırsız takip edildiğini anlayınca bir gece bu mübarek Mushafı bir beze sararak camiin avlusuna bırakıvermiştir. Biz bunların tekrar çalınmasından korktuğumuz için Müzeler Umum Müdürlüğüne müracaat ederek bir müzeye kaldırılmasını tavsiye ettik.

Dört boğdan üzerine yapılan Iğın kervan sarayının ortadaki bölümünün bir yerinde H. 992, M. 1584 tarihi görülür. Bu, kervan sarayın camiinden sekiz sene sonra ikmâl edildiğini gösterir. Bu mâmurenin vakfiyesi de pek mühimdir. (1).

LÂLÂ KARA MUSTAFA PAŞA

MUSTAFA Paşanın vasıflarından birisi de Karadır. Fakat Lâlâlık meşhur vasfıdır. Peçevî Lâlâpaşayı anlatırken hülâsaten der ki: «Bosna'nın Sokolovik sülâlesinden vezir Deli HÜSREV Paşanın büyük biraderidir. Haremnden bölük ile çıkmış, zatî istidadiyle ikinci mirahor, sonra çaş-

(1) Bu hususda (Abideleri ve Kitabeleri ile Konya Tarihi) adlı kitabımızda geniş malûmat vardır.

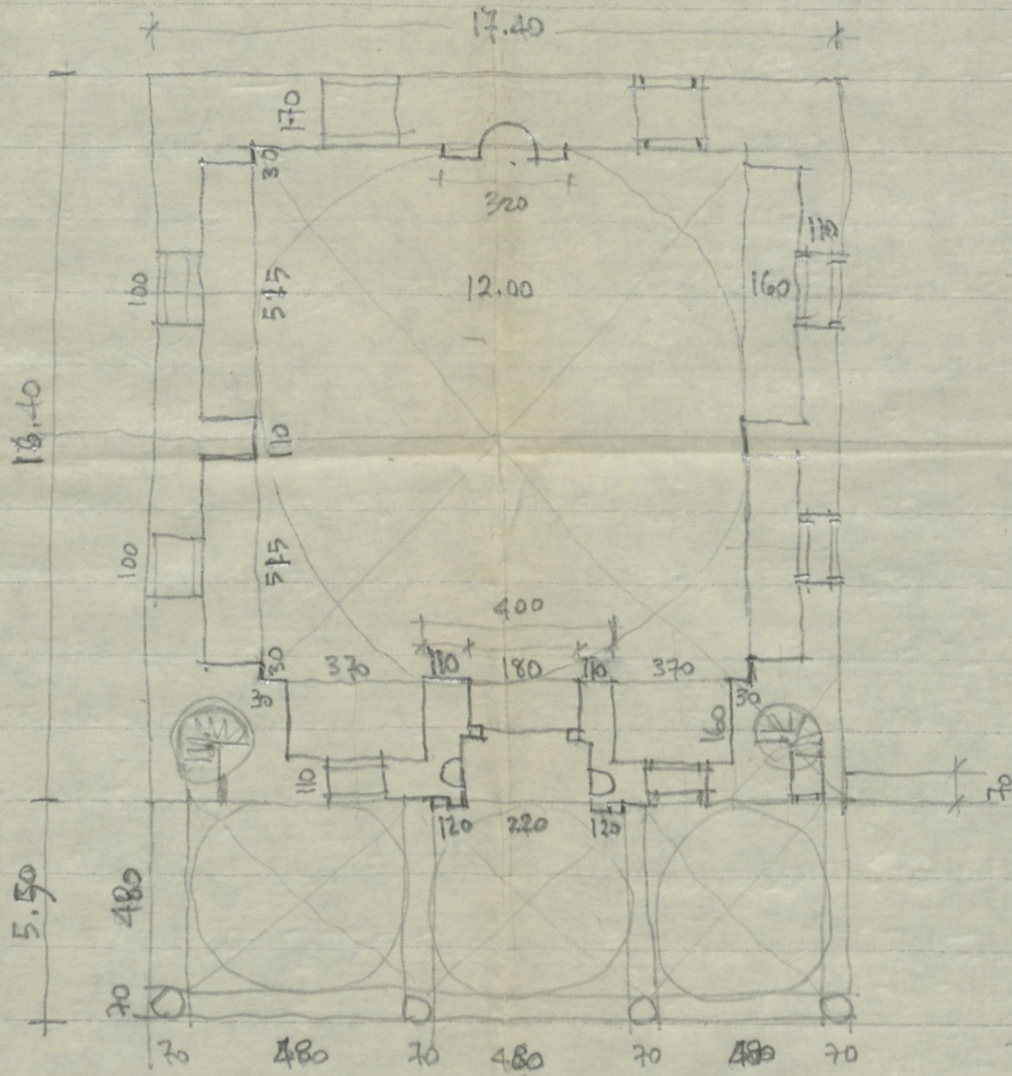
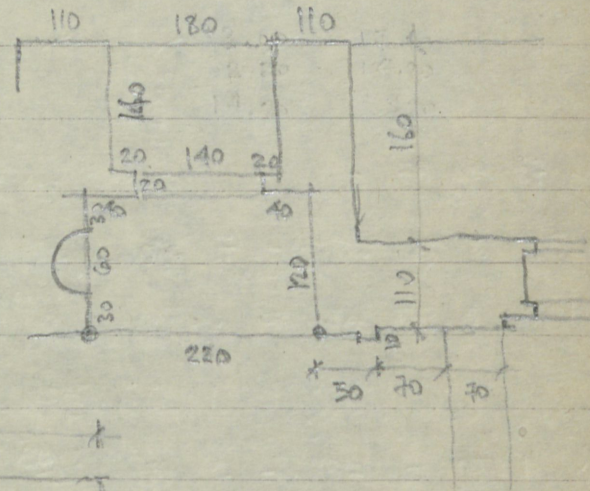
Lele Mustafa Paşa Camii / Uzun

Kubbe çapı = 12.00 m. Nispet. 140 perd.

Eni = 17.40

Derinliği =

Scy derinliği = 5.30

14.40
2.80
17.20

Konyalı, Erzurum Taihi, ss. 239-40.

Uzun Blane için = KS 12

BU CAMI ^{ŞERİFİ} Bina eden ve Maabedi ( ) Hayır Sahibi

İ İYİLİK SEVER SA'BÜYÜK sultan ve Hakkın

SULTAN MURAT BİN SELİM HAN -

Son Zamana kadar

2 - ALLAH HİLAFETİNİ MÜZÜN ETSEN, ^{şurasında} KIBRIS

FATİHİ MUSTAFA PAŞA, ALLAH MÜLKÜNÜ ~~ARTASIN~~

ARTASIN - 984 SENESİNDE Tamamlandı -

Sinan Dabbagh

16.3.1969

Arapca Metin - Konyalı, Erşurum Tarihî, s. 240.